

Hezbollah va matar Hariri

El tribunal de les Nacions Unides que investiga l'assassinat de l'ex-primer ministre libanès Rafiq al-Hariri ha conclòs, sense fer-ho públic, que Hezbollah és darrere l'atemptat. Aquesta revelació pot condicionar el resultat de les eleccions del dia 7 de juny al Líban.

El 14 de febrer del 2005, a les 12.56 h, un cotxe bomba va esclatar davant l'hotel St. Georges de Beirut, quan hi passava el comboi amb l'ex-primer ministre Rafiq al-Hariri. L'explosió va deixar un esvoranc de

dos metres de profunditat, va destrossar edificis i va llançar extremitats humanes als sostres del voltant. En aquell infern, juntament amb Hariri, van morir-hi 22 persones, entre els quals hi havia guardaespatlles i transeünts. Una onada de

protestes es va expandir per tot l'Orient Mitjà. Per què havia de morir Rafiq al-Hariri? Qui hi havia, al darrere de l'assassinat? Quin n'era l'objectiu polític?

D'aleshores ençà s'ha especulat força amb l'autoria de l'atemptat. Podria ser obra de l'organització terrorista al-Qaida, enutjada per les estretes relacions de Hariri amb la família reial de l'Aràbia Saudita; o d'Israel, com a part dels seus constants esforços per a debilitar el país veí, o potser de l'Iran, guiat pel seu odi al secular Hariri. Rafiq al-Hariri, magnat multimilionari de la construcció i principal responsable de la reconstrucció de la capital del Líban després de decennis de guerra civil, havia anunciat, abans de l'atemptat, el seu desig de tornar a la política. Llavors tothom sabia també les seues diferències amb el president de Síria, Baixar al-Assad, a causa de la seua exigència de retirar les forces d'ocupació sirianes del Líban. Com a conseqüència d'això, les principals sospites van recaure de segui-

Unes dones encenen espelmes davant la tomba de l'ex-primer ministre libanès Rafiq al-Hariri, a Beirut, per commemorar el primer aniversari de la seua mort, el febrer del 2006.

El personal d'emergència inspecciona el lloc on va esclatar el cotxe bomba que causà la mort de Rafiq al-Hariri, el 14 de febrer del 2005, al centre

da sobre els poderosos serveis d'intel·ligència militar sirians i els seus aliats al Líban. La pressió sobre Damasc va arribar en un moment oportú per al govern dels Estats Units, que, amb George Bush de president, ja havia inclòs Síria a la llista d'estats que patrocinen el terrorisme i tenia intenció d'aïllar el país internacionalment.

Implicació siriana. A final del 2005, després de set mesos de treball, l'equip d'investigadors nomenat per les Nacions Unides, encapçalat pel fiscal alemany Detlev Mehlis, va descobrir que, efectivament, alguns càrrecs de les for-

ces de seguretat sirianes eren responsables del magnicidi, juntament amb altres comandaments libanesos. Quatre sospitosos van ser detinguts, malgrat que no se'n van trobar proves concloents. Tot el pes de la investigació va recaure després sobre el successor de Mehlis, el belga Serge Brammetz. Més tard, les Nacions Unides van decidir de crear un tribunal especial per aclarir el cas. El tribunal, que és a la ciutat de Leidschendam, als Països Baixos, va començar a treballar l'1 de març d'enguany, amb un pressupost, només per al primer any, de 40 milions d'euros, el 51% del quals provenen de les Nacions Unides i el

49% restant, de Beirut. En principi, el mandat és de tres anys i la pena màxima que pot imposar és la presó perpètua. El canadenc Daniel Bellemare, de 57 anys, va ser designat cap del tribunal, format per onze jutges, quatre de libanesos. No se n'ha fet pública la identitat per raons de seguretat.

La primera acció oficial del tribunal ha estat l'ordre d'alliberament, a principi d'abril, dels quatre sospitosos arrestats pel fiscal Mehlis, que feia gairebé quatre anys que eren en una presó libanesa. D'aleshores ençà, hi ha hagut un complet silenci a Leidschendam, com si les investigacions acabaren de

de Beirut, la capital del Líban.

començar i no hi haguera res a dir. Tanmateix, la investigació sembla haver donat resultats nous i sorprenents. Per fonts pròximes al tribunal i documents interns, ha arribat a la premsa que el cas de Hariri ha fet un tomb de 180 graus. Les intenses investigacions al país dels cedres han aportat una nova conclusió: ja no s'acusa Síria, sinó les forces especials de l'organització xiïta libanesa Hezbol·là –'Partit de Déu'–, d'haver ordit la diabòlica trama que va posar fi a la vida de l'ex-primer ministre. No obstant això, ni el cap del tribunal, Bellemare, ni la resta de jutges no han publicat els resultats, dels quals estan assabentats

des de fa un mes aproximadament. De què tenen por?

Segons l'exhaustiva informació filtrada a la premsa, el cas es pot haver aclarit gràcies a una mescla de descobriments casuals al més pur estil Sherlock Holmes i a la utilització de les modernes tecnologies per part de ciberdetectius. Després de mesos de feina minuciosa, una unitat especial secreta de les forces de seguretat del Líban, encapçalada pel capità Wissam Eid, expert en intel·ligència militar, ha arribat a saber els números dels telèfons mòbils que es trobaven a l'àrea pròxima a Hariri els dies abans de l'atemptat i aquell mateix dia. Els investigadors els anomenen "primer cercle de l'infern".

Finalment, s'han identificat vuit dels telèfons, que van ser comprats a Trípoli, al nord del Líban, i van ser activats sis setmanes abans de l'assassinat. Només van ser utilitzats per a la comunicació entre els seus usuaris i, excepte un, no es van continuar utilitzant després de l'atemptat. Aparentment, eren l'eina de comunicació del grup terrorista. A més a més, hi havia un segon cercle de l'infern, una xarxa de gairebé vint telèfons mòbils que sovint estaven en contacte amb els anteriors. Segons les forces de seguretat libaneses, tots els telèfons implicats eren propietat, presumptament, del braç operatiu de Hezbol·là, que manté al Líban una milícia més poderosa que l'exèrcit del país. Si una part de Hezbol·là actua com una organització política normal, participa a les eleccions democràtiques i designa ministres, una altra part utilitza tècniques no tan respectables: segrests i atemptats terroristes, com els comesos contra instal·lacions jueves de l'Amèrica del Sud els anys 2002 i 2004.

La localització d'ambdós grups de telèfons coincideix una vegada i una altra i, de tant en tant, coincideix amb els voltants del lloc dels fets. El romanticisme d'un dels terroristes va portar els ciberdetectius directament cap a un dels principals sospitosos. Se li va ocórrer la increïble indiscreció de telefonar a la seua noia des d'un dels mòbils. Amb una vegada n'hi hagué prou per a identificar-lo; es tracta d'Abd al-Majid Ghamluix, de la ciutat de Rumin, un membre de Hezbol·là format a l'Iran. Sembla que Ghamluix va ser la persona que comprà els telèfons a Trípoli. Ara,

però, ha desaparegut i fins i tot hi ha qui creu que pot ser mort.

La temeritat de Ghamluix va conduir els investigadors a l'home sospitós de ser el cervell de l'operació terrorista: Hajj Salim, de 45 anys, nascut a Nabatiya, al sud del Líban. Salim és considerat el cap de l'ala militar de Hezbol·là i viu al sud de Beirut, bastió xiïta. La unitat d'operacions especials secreta de Salim depèn directament del secretari general de Hezbol·là, Hassan Nasral·là, de 48 anys.

Imad Mughniya, un dels terroristes més buscats del món, dirigia aquesta unitat fins el 12 de febrer del 2008, quan va ser assassinat en un atac a Damasc, comès suposadament per la intel·ligència israeliana. Des d'aleshores Salim s'ha encarregat dels deures del seu notori predecessor, juntament amb Mustafa Badr al-Din, cunyat de Mughniya. Els dos homes depenen solament dels seus superiors i del general Kassim Sulaimani, el seu contacte a Teheran. Els iranians, que són la principal font financera de Hezbol·là, han ajudat a reprimir la influència de Síria.

Com més s'aprofundeix el cas, més clar s'hi veu. Els investigadors han pogut identificar el membre de Hezbol·là que va obtenir la furgoneta Mitsubishi amb la qual es va acomplir l'atemptat. Fins i tot han arribat a saber d'on provenien els explosius, més de 1.000 quilograms de TNT, C4 i hexogen. El cap de la investigació del Líban i el veritable heroi de tota la història no ha pogut ser testimoni dels resultats. El capità Eid va ser assassinat a 31 anys en un atac terrorista en un barri de Beirut, Hasmiya, el 25 de gener del 2008, en què van morir tres persones més i que presumptament tenia la intenció d'aturar les investigacions. Una vegada més, hi havia proves que assenyalaven Hezbol·là com a responsable, com als altres dotze atemptats comesos contra autoritats libaneses els darrers quatre anys.

Un polític massa popular. Tanmateix, la pregunta sobre la motivació continua sense resposta. Hi havia molta gent interessada en la mort de Hariri. Per què n'haurien de ser responsables Hezbol·là o els seus aliats a l'Iran? La creixent popularitat de Rafiq al-Hariri podia haver significat una molèstia per al líder xiïta libanès Nasral·là. L'any

2005, el multimilionari va començar a guanyar-li terreny pel que fa a popularitat. A més a més, Hariri representava tot allò que la fanàtica i espartana Hezbol·là odiava: lligams amb occident, posició destacada entre el caps d'estat àrabs moderats, estil de vida opulent i creença sunnita. Hariri era, tot plegat, l'alternativa a Nasral·là.

Tanmateix, que les coses al Líban hagen anat en la direcció que Hezbol·là imaginava sembla dubtós. Immediatament després de l'atemptat terrorista del 14 de febrer, una onada de simpatia cap al polític mort va recórrer el país i així va esclatar la Revolució del Cedre, que portà al poder un govern pro-occidental. A més, el fill de Hariri va convertir-se en el líder polític més important i amb més poder. Saad al-Hariri, de 39 anys,

una quantitat que possiblement augmentarà a les eleccions del 7 de juny. Hi ha qui creu fins i tot que l'augment serà espectacular, malgrat que el sistema parlamentari del Líban permet canvis molt dràstics. Un sistema de proporcionalitat religiosa, amb aliances prèviament acordades, permet d'assegurar abans de les eleccions gairebé dos terços dels escons. Al Líban, el primer ministre sempre ha de ser un musulmà sunnita, mentre que el càrrec de portaveu l'ha d'ocupar un musulmà xiïta i el de president –relativament menys important– és reservat als cristians.

Hezbol·là no ha pogut desbaratar el sistema, adoptat fa dècades, tot i que objectivament significa un clar desavantatge per als seus seguidors. Com a

es veu d'una manera més barrejada. Malgrat que les autoritats sirianes no han estat declarades lliures de sospita, almenys el president Assad ja no és al punt de mira. Res no el fa sospitós personalment d'estar assabentat de la trama de l'assassinat o d'haver-lo encomanat ell mateix.

De moment, no es pot fer res més sinó especular sobre els motius pels quals el tribunal de Hariri amaga la nova informació sobre l'atemptat. Potser els investigadors dels Països Baixos tenen por que els nous descobriments puguin fer esclatar la situació al Líban. Detlev Mehlis, el fiscal que va ser el cap dels investigadors de les Nacions Unides, té les pròpies preocupacions. Va portar a terme la investigació amb tota la seua bona voluntat i tots els seus coneixements, interrogant més de 500 testimonis, i ara és acusat d'haver centrat tota la investigació en els líders sirians. L'ordre del tribunal especial per al Líban d'alliberar els generals arrestats durant la seua investigació és un cop dur per al fiscal alemany.

Un dels quatre detinguts, Jamal al-Sayyid, l'ex-director general de seguretat del Líban, ha demandat Mehlis davant la justícia francesa per "haver manipulat les investigacions". En entrevistes als mitjans de comunicació, com la que va realitzar a l'emissora de televisió àrab Al-Jazira, Sayyid va més enllà i acusa Gerhard Lehmann, ajudant de Mehlis a la investigació, de xantatge. Sayyid afirma que Lehman, membre de la policia criminal federal alemanya, la BKA, va proposar als libanesos detinguts un tracte amb el president de Síria. Amb el presumpte acord, Assad pogué identificar la persona responsable de l'assassinat i obligar-la al suïcidi. D'aquesta manera es tancaria el cas. Segons Sayyid, les autoritats de Beirut els van fer proposicions poc ètiques i els van amenaçar. Assegura que té enregistraments de les converses incriminatòries. Mehlis nega totes les acusacions. Lehman, que ara treballa en un nou cas a l'Aràbia Saudita, no ha fet declaracions. I Jamil al-Sayyid, focus d'atenció pública, podria començar aviat una nova carrera, podria ser el pròxim ministre de Justícia libanès.

Enrich Follath

Traducció de Sara Roca

Hariri representava allò que odia Hezbol·là: lligams amb occident, posició destacada entre els caps moderats, vida opulenta...

podria haver estat primer ministre del Líban, si hagués estat disposat a acceptar els riscos i s'hagués sentit prou qualificat per a ocupar-ne el càrrec. Després de la mort del seu pare, l'ocupació siriana va ser obligada a sortir del país com a resposta a les pressions nacionals i internacionals.

De tota manera, des la visió de Nasral·là no tot ha anat malament. El juliol del 2006, amb el segrest d'uns soldats israelians, va provocar que Israel començara una guerra contra el Líban. Llavors Hezbol·là va desafiar el poder militar superior i va afermar la seua imatge com a moviment de resistència a gran part dels països àrabs. Si hi haguera enquestes d'opinió a l'Orient Mitjà, Nasral·là probablement hi seria el líder més popular. Les eleccions anticipades del 7 de juny serviran per a demostrar si la societat libanesa permetrà que Nasral·là torne a radicalitzar el país. El líder es presenta de nou a les eleccions amb un doble paper: d'una banda, és el secretari general del Partit de Déu, amb representació al Parlament des del 1992, i d'altra és el cap de la milícia de Hezbol·là.

Augment electoral. Hezbol·là té avui 14 seients dels 128 del Parlament,

resultat de les diverses taxes de natalitat al Líban, actualment hi ha molts més musulmans xiïtes que no pas sunnites o cristians. Hom pensa que Nasral·là no està realment interessat a guanyar poder mitjançant les eleccions i que el Partit de Déu se sentiria satisfet amb un modest govern compartit. Si no pren massa responsabilitats governamentals no es trobarà obligat a dissoldre les milícies ni haurà de fer canvis significatius en la seua ideologia de resistència.

Les revelacions sobre la presumpta autoria de l'atemptat de Hariri afectaran ben probablement els resultats de l'organització libanesa. Una gran part de la població està cansada de conflictes interns i ansiosa per la reconciliació. El líder del moviment, que, malgrat haver acceptat formalment les condicions democràtiques del joc, continua a la llista d'organitzacions terroristes dels Estats Units, probablement preveu els futurs problemes amb el tribunal de les Nacions Unides i, en un discurs a Beirut, ha fet referència a les intencions conspiradores.

Les investigacions tampoc no seran ben rebudes a Teheran, que ha de fer front novament a les acusacions d'exportar terrorisme. A Damasc la situació